

Allakkiaq

2022-imi tarnimikkut napparsimasut pinngitsaaliissummik unitsitat allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqarfigineqartut

Pinngitsaaliissummik unitsitsineq tassaavoq nammineersinnaajunnaarsitsineq. Tarnimikkut napparsimasunik nammineersinnaajunnaarsitsisarneq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi kapitalit pingajuanni ima allasimasooqarpoq

“ § 7. Pinngitsaaliissummik napparsimavimmut unitsitsineq, tak. § 8-10, imaluunniit pinngitsaaliissummik uninngatitsitsineq, tak. § 11 taamaallaat pisinnaapput napparsimasooq pineqartoq silanngajaarpat imaluunniit tamatumunnga sanilliuuseqarsinnaasumik pissuseqarpat, kiisalu pineqartup nakorsarneqarnissaa siunertaralugu nammineersinnaajunnaarsinneqannginnissaa illersorneqarsinnaanngippat, makku pissutigalugit:

- 1) qanoq issusiata ajorunnaarsinneqarnissaata ilimanassusia imaluunniit malunnaateqartumik aamma pingaaruteqartumik taamak iliortoqanngippat peqqisiartornera malunnartumik ajornerulissamat, imaluunniit*
- 2) pineqartup immiut navianartorsiortissinnaanera imaluunniit allanik navianartorsiortissinnaanera qanittut aamma malunnartutut kinguneqarsinnaasutut isigineqarpat.”*

Tamatuma saniatigut ukiukitsunut pinngitsaaliissummik iliuuseqarnermi maleruagassat immikkut ittut inatsimmi § 2, imm. aappaanniit sisamaannut aalajangersarneqarput.

Pinngitsaaliissummik unitsitsinerit uninngatitsigallarnerillu kiisalu aalaakkiineq nukiillu atorlugit pissaanermik atuiffiusut, tamatumunngalu atatillugu napparsimasunut ukiukitsunut pinngitsaaliissummik iliuuseqarnerit tamarmik Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaarutigineqartarput.

Peqqinnissaqarfiup immikkoortuini pinngitsaaliissummik iliuuseqarnermik nalunaarsuiviit nalunaarsukkallu, pinngitsaliilluni iliuutsinik nalunaarsuineq nalunaarutiginninnerlu, kiisalu uninngavimmit angerlartitaanermut atatillugu isumaqatigiissusiorneq ataqatigiissaakkamillu pilersarusiorneq pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 18, 2. december 2013-imeersumi kapitali 1 aamma 2-mi ima allasimasooqarpoq:

“§ 1. Peqqinnissaqarfiup immikkoortuini tamimikkut nappaatillit uninnganerannut katsorsartinnerannullu atatillugu nammineersinnaajunnaarsitsiviusinnaasuni allatullu pinngitsaaliissummik iliuuseqarfiusinnaasuni, pinngitsaaliissummik iliuuseqamemut nalunaarsuiveqassaaq.”

...

§ 16. ”Dronning Ingridip Napparsimmavissuani tarnimikkut nappaatilinnut immikkoortortaqarfimmi nakorsaaneq iliuuserisanik §§ 2-10-mi, §§ 13-14-imilu pineqartunik, Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut nalunaaruteqartassaaq”.

Pinngitsaaliissummik iliuuseqarnermut nalunaarsuiviit Nunatsinni nakorsaaneqarfiup pissarsiarisartagai, pinngitsaaliissummik unititsinernik, uninngatinneqarallartunik, aalaakkiinernik nukiillu atorlugit pissaanermik atuiffiusunik ataatsimut naatsorsuineri atorineqartarput.

1. Pinngitsaaliissummik unitsitsinerit

Immikkoortumi matumani 2022-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut nassuiaateqarfigineqarput.

Pinngitsaaliissummik unitsitat amerlassusaat

Tabeli 1: 2022-imi napparsimasut pinngitsaaliissummik unitsinneqartut ullormi pinngitsaaliissummik unitsitaaffimmi ukiumikkut agguataarneqarnerat.

	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>69	Total (%)
Peqqissuseq (arnat)	0	4	0	1	0	3	0	8 (13,6 %)
Peqqissuseq (angutit)	2	2	2	5	4	2	1	18 (30,5 %)
Navianassuseq (arnat)	8	11	1	0	0	1	0	21 (35,6 %)
Navianassuseq (angutit)	4	6	1	0	0	1	0	12 (20,3 %)
Katillugit	14	23	4	6	4	7	1	59
Procentinngorlugit	23,7 %	38,9 %	6,8 %	10,2 %	6,8 %	11,9 %	1,7 %	≈100,0 %

* Politiit naatsorsueqqissaarnermut atatillugu ukiumoortumik kisitsisaataanni 2022-imi 75-it pinngitsaaliissummik unitsitaasimasut takuneqarsinnaavoq (1). Taamaammat kisitsisit Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmeersut 59-it annertuumik nikingassuteqarnerat takuneqarsinnaavoq. Politiit oqaloqatigereerlugit pinngitsaaliissummik unititsinissamat qinnuteqaatit napparsimmavimmeersut politiitit tiguneqartut ilaasa pinngitsaaliissummik unitsitaanermik kinguneqartanninnerat, taamakkuarlu pinngitsaaliissummik unitsitsinerimi peqataanertut politiit nalunaarsugaanni nalunaarneqartarnerat, inerniliunneqarpoq.

2022-imi nunatsinni pinngitsaaliissummik unitsinneqartut inunnut 48-inut agguataakkat katsillugit 59-iunerat, qulaani tabelimi takutinneqarpoq. 2022-ip ingerlanerani, inuit arfineq pingasut, marloriarlutik pingasoriarlutillu pinngitsaaliissummik unitsinneqarput. Taakkunannga 48-imi 22-it angutaapput 26-illu arnaallutik. Tamatuma saniatigut pinngitsaaliissummik unitsinneqartut affaat sinneqalaartut (50,8 %) angutaanerat tabelimi 1-imi takuneqarsinnaavoq.

Pinngitsaaliissummik unitsitsinerit 26-it (44,1 %) peqqissutsimik tunngaveqarput, 33-illu (55,9 %) navianassutsimik tunngaveqarlutik (tabeli 1).

Tamatuma saniatigut pinngitsaaliissummik unitsinneqartut aqqaneq marlunnut agguataarlugit katillugit 14-iusut inuusuttuaanerat (13-it 19-illu akornanni ukiullit), tabelimi 1-imi takuneqarsinnaavoq. Taakkunannga aqqaneq marlunnit angutit/nukappiaqqat sisamaapput arfineq pingasullu arnaallutik/niviarsiaraallutik. 2022-ip ingerlanerani inuusuttuaqqat marluk marloriarlutik pinngitsaaliissummik unitsinneqarsimanerat, paasissutissat takutippaat. Tamatuma saniatigut inuit marluk pinngitsaaliissummik unitsitaanermi 15-it inorlugit ukioqartut marlullu 15-inik ukioqartut, paasissutissat takutippaat.

Tabeli 2: Innuttaasut 100.000-iuppata 2022-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut

	Tamarmik ¹	Inersimasut (18-ileereersut) ¹	Meeqqat inuusuttullu (ukiui 0-17) ¹
Innuttaasut 100.000-iuppata pineqartut amerlassusaat ²	1,04	0,88	0,16

1. CPR-it naapertorlugit

2. 2022-imi oktobarip ulluisa aallaqqaataanni innuttaasut (tabel 1, 2022Q4) (2).

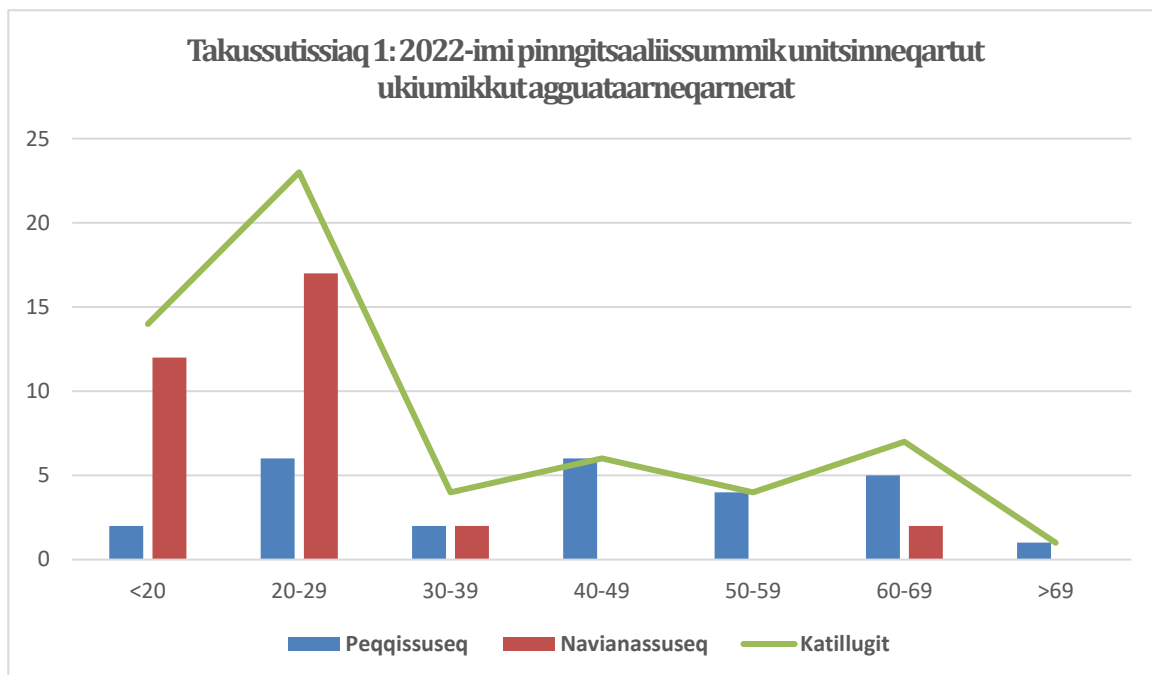
2022-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqartut innuttaasut 1.000-iuppata katillugit 1,04-nerat tabelimi 2-mi takuneqarsinnaavoq.

Pinngitsaaliissummik unititsinerni 50-ini (inuit 43-it) inersimasuunerat (18-ileereersut), tassalu innuttaasut 1.000-iuppata pinngitsaaliissummik unitsinneqartut inersimasut 0,88-iunerat, paasisutissat nalunaarutigineqartut takutippaat.

Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut (inuit arfinillit) 18-it inorlugit ukioqartut, naatsorsukkat takutippaataaq. Ataatsimut isigalugit innuttaasut 1.000-iuppata meeqqat inuusuttullu (18-iliisimangitsut) akornanni katillugit 0,16-it 2022-imi pinngitsaaliissummik unitsinneqarsimapput.

Pinngitsaaliissummik unitsitaanermi qassinik ukioqarneq

Pinngitsaaliissummik unitsinneqartup inuua ullorlu pinngitsaaliissummik unitsitaaffik aallaavigalugit ukiut naatsorsorneqarput.

Pinngitsaaliissummik unitsinneqartut amerlanersaat (n=23, 38,9 %) (tabeli 1 takussutissiarlu 1) 20-it 29-illu akornanni ukioqarput, tulliilu 20-it inorlugit ukioqarlutik (n=14, 23,7 %).

Tabeli 3: 2022-imi ullormi pinngitsaaliissummik unitsitaaffimmi unitsinneqartut ukiui

	Ukiukinneq	Ukioqortuneq	Ukiui agguaqatigiissillugit
Ukiut	13	73	32,4

Ullormi pinngitsaaliissummik unitsitaaffimmi ukiuisa agguaqatigiissillugit 32,4-iunerat ukiuisalu 13-iniit 77-inut nikerarnerat tabelimi 3-mi takutinneqarpoq.

Paasisutissat misissorneranni navianassuseq (ukiui 24,6) peqqissuserlu (ukiui 43,3) tunngavigalugit pinngitsaaliissummik unitsinneqartut agguaqatigiissillugit ukiumikkut taamatutaaq suaassutsimikkut assigiinnigssuteqanngillat (angutit ukiui 36,6-it, arnat 28,9-it).

Ullut pinngitsaaliissummik uninngatitaaffiit

Ullut pinngitsaaliissummik uninngatitaaffiit amerlassusaat pinngitsaaliissummik unitsinneqarnermiit pinngitsaaliissutip atorunnaarsinneqarnissaata tungaanut kisinneqarput. Ulloq pinngitsaaliissummik unitsitaaffik pinngitsaaliissummillu uninngatitaanerup atorunnaarsinneqarnera ulloq ilanngullugit, kisinneqarput.

Tabeli 4: 2022-imi ullut pinngitsaaliissummik uninngaviit

Ikinerpaat	1
Amerlanerpaat	89
Agguaqatigiissillugit ullut pinngitsaaliissummik uninngatittaaffiit/	11,6

Pinngitsaaliissummik uninnganerup agguaqatigiissitsinikkut ullunik 11,6-inik sivissuseqarnera (agguaqatigiissillugit ullut sisamat), sivikinnerpaaq ullimik ataatsimik sivissuseqartoq siviunerpaarluni ullunik 89-inik sivissuseqartoq tabelimi 4-mi takutinneqarpoq.

Navianassuseq tunngavigalugu ulluni 7,8-ni pinngitsaaliissummik uninngatinneqarneq, ulluni 16,4-ni peqqissuseq tunngavigalugu pinngitsaaliissummik uninngatinneqarnermut sanilliullugu, agguaqatigiissillugu sivikinnerulaarpoq, angutillu agguaqatigiissillugit arnaniit siviunerusumik pinngitsaaliissummik uninngasarlutik (angutit ulluni 13,6-ini, arnat ulluni 9,7 -ini).

2. Pinngitsaaliissummik uninngatikkallarneqarneq

Immikkoortumi matumani 2022-imi uninngatikkallarneqartut nassuiarneqarput.

"§ 11. Inummik, Dronning Ingridip Napparsimavissuani tarnimikkut nappaatilinnut immikkoortoortoqarfimmi uninngatinneqartumik pinngitsaaliissummik uninngatitsinissaq pisinnaavoq, nakorsaanerup § 7-imi piumasaqaataasut eqqortinneqarsimasut nalililerpagit."

Tarnimikkut napparsimasunik nammineersinnaajunnaarsitsisarneq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi tigulaariffigisaq, napparsimasup nammineq piumassutsiminik uninngasup pinngitsaaliissummik unginngatikkallarneqarsinnaanerani isumaqarpoq. Taamaallilluni nammineq piumassutsiminik uninngasoq uninnganermini arlaleriarluni uninngatikkallarneqarsinnaavoq.

Tabeli 5: Uninngasut uninngatikkallarneqartut ulloq taanna pinngitsaaliissummik uninngatikkallarneqarfianni ukiumikkut agguataarneqarnerat.

	<20	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	>69	Total (%)
Peqqissuseq (arnat)	0	3	0	0	1	2	0	6 (21,4 %)
Peqqissuseq (angutit)	3	5	2	1	0	1	0	12 (42,9 %)
Navianassuseq (arnat)	0	1	0	0	1	0	0	2 (7,1 %)
Navianassuseq (angutit)	2	2	4	0	0	0	0	8 (28,6 %)
Katillugit	5	11	6	1	2	3	0	28
Procentinngorlugit	17,9 %	39,3 %	21,4 %	3,6 %	7,1 %	10,7 %	0 %	≈100,0%

2022-imi pinngitsaaliissummik uninngatikkallarneqartut napparsimasunut 27-inut agguataakkat katillutik 28-iunerat tabelimi 5-imi takutinneqarpoq. 2022-ip ingerlanerani inuk ataaseq marloriarluni pinngitsaaliissummik uninngatikkallarneqarpoq. Tamatumani saniatigut pinngitsaaliissummik uninngatikkallarneqartut amerlanerpaartaasa - katillutik 71,5 %-it- angutaanerat 57,2 %-illu 30-it inorlugit ukioqarnerat, tabelimi 5-imi takuneqarsinnaavoq. Uninngatikkallarneqartuni 18-ini (67,3 %) peqqissuseq tunngaviuvoq, qulinilu (35,7 %) navianassuseq tunngaviulluni (tabeli 5).

Tamatuma saniatigut pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejartunit 28-iusunit katillugit tallimat (17,9 %) 20-it inorlugit ukioqartut (<20) tabelimi 5-imi takuneqarsinnaavoq. Paasissutissat nalunaarutigineqartut naapertorlugit nukappiaraq ataaseq 14-inik ukioqarluni pinngitaaliissummik uninngatikkallarnejarpoq, taamaalillunilu pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnermini ukiukinnera paasissutissat takutippaataaq.

Tabeli 6: Innuttaasut 1.000-iuppata 2022-imi pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejartut

	Tamakkerlutik	Inersimasut (18-ileereersut) ³	Meeqqat inuusuttullu(0-imiit 17 - inik ukiullit) ³
Innuttaasut 1.000-iuppata pineqartut amerlassusaat²	0,49	0,46	0,04

3. CPR normut tunngavigalugit
4. 2022-imi oktobarip ulluisa aallaqqaataani nunatsinni innuttaasut (tabeli 1, 2022Q4) (2).

Innuttaasut 1.000-iuppata 2022-imi katillugit 0,49-it pinngitsaaliissummik uninngatinnejarallarsimanerat tabelimi 6-imi takuneqarsinnaavoq.

Innuttaasut inersimasut (18-ileereersimasut) 1.000-iuppata pinngitaaliissummik uninngatikkallarnejartuni 26-ini (inuit 25-it) katilligit inersimasut 0,46-it pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarsimanerat, paasissutissat nalunaarutigineqartut takutippaat.

Pinngitsaaliissummik unikkatikkallarnejartut inuit 18-it inorluit ukioqarput, taamaalillutillu innuttaasut meeqqat inuusuttullu (18-iliisimangitsut) 1.000-iuppata 0,04-iunerat naatsorsuinerup takutippaataaq.

Pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejartussanngornermi napparsimasut ukiui

Tabeli 7: 2022-imi pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnej aallartimmat uninngatsitaasut ukiui

	Ukiukinnerpaaq	Ukioqqortunerpaaq	Ukiui agguaqatigiissillugit
Ukiut	14	69	32,3

Pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnej aallartimmat uninngatinnejarallartut ukiui agguaqatigiissillugit 32,3-pput ukiukinnerpaaq 14-inik ukioqarluni ukioqqortunerlu 69-inik ukioqarluni (tabeli 7).

Navianassuseq pissutigalugu pingitsaaliissummik uninngatitsinneqarallartut agguaqatigiissillugit ukiuisa (28,4) peqqissuserlu pissutigalugu pinngitsaaliissummik uninngatinnejarallartut ukiuisa (34,2) assigiinnginerat taamatuttaaq suaassutsikkut (angutini 28,4-nik arnanilu 41,6-inik ukioqarlutik), assigiinnginnerat paasissutissanik misissuinerup takutippaat.

Pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnerit sivissusaat

Ullut pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnerit aallartinneranniit taamaatinnerannut ullui kisinnejarput. Ulloq aallarnerfik taamaatiffillu kisitsinnermi ilanngunnejarput.

Tabeli 8: 2022-imi pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnerit sivissusaat.

Sivikinnerpaaq	2
Sivisunerpaaq	57
Ullut pinngitsaaliissummik uninngatikkallarnejarnerit agguaqatigiissillugit/ agguaqatigiissillugit	19,3

Pinnngitsaaliissummik uninngatikallarneqarnerit agguaqatigiissillugit ullunik 19,3-inik sivilissuseqarput, Pinnngitsaaliissummik uninngatikallarneqarneq sivikinnerpaaq ullunik marlunnik sivilissuseqarpoq sivilissunerpaarluni ullunik 57-nik sivilissuseqarluni (takuuk tabeli 8).

2022-ip ingerlanerani 32-inik ukiullip katillugit ulluni 35-ini pinnngitsaaliissummik uninngatikallarneqarsimanera (ullut 31 + 4) paasissutissat nalunaarutigineqartut takutippaattaaq.

Navianassuseq pissutigalugu ullut pinnngitsaaliissummik uninngatitaagallarfiusartut agguaqatigiissillugit (13,8) peqqissuserlu pissutigalugu pinnngitsaaliissummik uninngatitaagallarfiusartut (22,3 dage), paasissutissanik misissuinerup takutippaat, suaassutsikkullu assigiinngissuteqarnerat (angutini ullut 22,1, arnani ullut 12,3).

3. Aalaakkiineq nukiillu atorlugit pissaanermik atuineq (nukersorfiginnineq)

Aalaakkiinerit imal. nukersorfiginninnerit sivilissusaaq apeqqutaatinnagu, immersugassat aalaakkiinermik imal. nukersorfiginninnermik uppersaatitallit immikkut tamarmik kisinneqarnerisigut naatsorsorneqartarput. Napparsimasoq pinnngitsaaliissummik uninnganermi uninngatinneqarallarneminiluunniit arlaleriarluni aalaakkerneqarsinnaasarpoq nukersorfigineqarsinnaasarluunniit.

Nukiit atorlugit pissaanermik atuineq

Tarnimikkut nappaateqartunik nammineersinnaajunnarsitsisarneq allatigullu pinnngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi kapitalit arfernanni ima allasimasoqarpoq:

"Nukiit atorlugit pissaanermik atuineq"

§ 24. "Inuk peqqinnissaqarfip immikkoortaqarfiisa arlaanni uninngasoq uninngatinneqarsinnaavoq kiisalu pisariaqarpat pissaaneq atorlugu immikkoortaqarfimmut uninngatitsivimmut allamut ingerlanneqarluni, § 21, imm. 2-mi piumasaqaatit eqquutsinneqarpat. Inunnut kapitali 3-mi maleruaqqusat naapertorlugit nammineersinnaajunnarsinneqarsimasunut pissaaneq pisariaqarpoq atorineqarsinnaavoq, taakkua immikkoortaqarfimmi suli uninnganissaat qulakkeerniarlugu."

2022-imi aalaakkiilluni nukiit atorlugit pissaanermik atuinerit katillugit arfineq marluusut (inuit tallimat) ataani tabelimi 9-mi takuneqarsinnaavoq.

Aalaakkiinerni pingasuni (inummi ataatsimi) napparsimasoq 14-inik ukioqartoq taamaalillunilu aalaakkerneqarnermini ukiukitsuusoq, paasissutissat takutippaattaaq.

Aalaakkiissarnerit agguaqatigiissillugit minutsinik tallimanik sekundinillu 30-inik sivilissuseqarput. Aalaakkiineq sivikinnerpaaq minutsinik marlunnik sivilissuseqarpoq sivilissunerpaarluni minutsinik qulinik sivilissuseqarluni (takuuk tabeli 9).

Ullormi aalaakkigaanermi ukiui agguaqatigiissillugit 46,9 -iupput, ukiulu 14-iniit 69-inut nikerarlutik (tabeli 9).

Aalaakkiinerni tallimani tamani aalaakkiinermut suna tunuliaqutaanersoq ilisimatitsissutaanngilaq.

Tabeli 9: 2022-imi nukiit atorlugit pissaanermik atuineq

Aalaakkiineq	
Katillugit	7
Napparsimasut	5
Angutit	3
Arnat	2
Ukiui agguaqatigiissillugit	46,9
Ukiukinnerpaaq/ukioqqortunerpaaq	14/69
Sivikinnerpaaq	2 minutit
Sivisunerpaaq	10 minutit
Sivisussusaat agguaqatigiissillugit	Minutsit tallimat sekundillu 30-it.

*Aalaakkikkat marluk (napparsimasut marluk) pinngitsaaliisummik aalaakkiinerup unitsinneqarnera ilisimatitsissutaanngimmat, agguaqatigiissillugit sivisussusaannik naatsorsuineri ilanngunneqanngillat.

Pinngitsaaliisummik aalaakkiineq

Tarnimikkut napparsimasunik nammineersinnaajunnaarsitsisarneq allatigullu pinngitsaaliisummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi, kapitalit arfernanni ima allassimasoqarpoq:

“Sukaterussineq il.il.

Pinngitsaaliisummik sukaterussineq

§ 21. Pinngitsaaliisummik sukaterussineri qiterut, paffinnut aamma singememut ungerutit kiisalu aqqatit taamaallaat atomeqarsinnaapput.

Imm. 2. Pinngitsaaliisummik sukaterussineq taamaallaat atomeqarsinnaavoq napparsimasup ima iliornissaa pitsaaliorneqartariaqarpata:

- 1)imminut ajoqusersinnaanera imaluunniit allanik timaasigut imaluunniit peqqissusiisigut ajoqusiinnaanera ilimanoluinnarpat,
- 2)napparsimasoqatiminik malersuinissaa imaluunniit assigisaanik peqqarniitsumik ajortumik pinissaa, imaluunniit
- 3)annikigisassaannigsumik aserorterinissaa.”

Qulaani tabelimi 9-mi ataanilu tabelimi 10-mi 2022-imi katillugit 54-eriarluni pinngitsaaliisummik qiterusiilluni singernikkullu/paffikkullu aalaakkiisoqarsimanera nukiillu atorlugit pissaanermik atuisoqarsimanera takuneqarsinnaavoq.

Qiterummik aalaakkiineq

Qiterusiilluni aalaakkiinerit katillugit 26-iupput. Napparsimasuni katillugit 20-imi qiteruserlugit aalaakkikkani 13-iniit angutaasut arnallulu arfineqqaq marluusut, tabelimi 10-mi takutinneqarpoq.

2022-imi angutit pingasut uninnganermik nalaani marloriarlutik tallimariarlutilluunniit qiteruserlugit aalaakkerneqarput.

Napparsimasut qiteruserlugit aalaakkikkat ukiui 13-iniit 57-inut nikerartut, ullormi aalaakkerneqarfimmi agguaqatigiissillugit 29,7-nik ukioqarput, (tabeli 10).

Qiterusiilluni aalaakkiinerit agguaqatigiissillugit ullumik unnuamillu ataatsimik nal. ak. aqqaneq marlunnik minutsinillu 41-nik sivisussuseqarput. Qiterusiilluni aalaakkiinerit sivikinneraat minutsinik 55-inik sivisussuseqarpoq sivisunersaallu ullunik unnuanillu qulinik, nal. ak. 17-inik minutsinillu 14-inik sivisussuseqarluni (takuuk tabeli 10).

Qiterusiilluni aalaakkiinerit amerlanersaat navianassutsimik tunngaveqarput, napparsimasunili arfineq marlunni aalaakkiinermut suna tunngavisoq ilisimatitsissutaanngilaq. Tamatuma saniatigut qiterusiilluni aalaakkikkani nakkutilliinerit amerlanersaat uppersarsarneqarput, arfineq pingasunili tamanna uppersarsarneqanngilaq.

Niviarsiaqqap ataatsip 13-inik ukiullip pinngitsaaliissummik qiteruserlugu aalaakkerneqarsimanera nukappiaqqallu ataatsip 14-inik ukiullip taamaalineqarsimanera, taamaalillutillu ukiukillutik aalaakkerneqarsimanerat, paasissutissat nalunaarutigineqartut takutippaattaaq. Tamatuma saniatigut sulii inersimasunngunngitsut (18-iliisimannngitsut) katillugit pingasut aalaakkerneqarsimanerat, paasissutissani takuneqarsinnaavoq.

Tabeli 10: 2022-imi pinngitsaaliissummik aalaakkikkat			
	Qiteruserlugit	Paffikkut/singernikkut	Katillugit
Katillugit	26	21	47
Napparsimasut	20	14	20
Angutit	13	10	13
Arnat	7	4	7
Ukiui agguaqatigiissillugit	29,7	28,3	29,7
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	13/57	13/49	13/57
Sivikinnerpaaq	55 min.	20 min.	20 min.
Sivisunerpaaq	Ullut unnuallu qulit, nal. ak. 17-it minutsillu 14-it.	Ullut unnuallu 16-it nal. ak. aqqaneq marluk	Ullut unnuallu 16-it nal. ak. aqqaneq marluk
Sivisussusaat agguaqatigiissillugit	≈ulloq unnuarlu ataaseq, nal. ak. 12-it minutsillu 41-it.	≈ulloq unnuarlu ataaseq, nal. ak. 23-it minutsillu 25-it.	≈ulloq unnuarlu ataaseq, nal. ak. 17-it minutsillu 29-it.

Tabeli 11: 2022-imi ullut unnuallu aalaakkiiffusut nukiillu atorlugit pissaanermik atuiffusut amerlassusaat				
	< ulloq unnuarlu inorlugu	Ullup unnuallu ataatsip marlullu akornanni	Ullut unnuallu marluk tallimallu akornanni	< ullut unnuallu tallimat inorlugit
Qiterusiinerit	15	9	5	1

Qiterusiilluni aalaakkiinernit 26-iniit, 24-it ullunik unnuanillu marlunnik sivisussuseqarnerat (nal. ak. 48-it) sivisuneruneralluunniit, qulaani tabelimi 11-imi takutinneqarpoq.

Singernernut/paffinnut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiineq

21-eriarluni singernernut/paffinnut ikkussilluni aalaakkiisoqarsimanera tabelimi 10-mi takutinneqarpoq.

Napparsimasut katillugit 14-it singernerisigut/paffiisigut aalaakkerneqarsimapput taakkunanngalu qulit angutaapput sisamallu arnaallutik.

Napparsimasut paffimmikkut/singernermikkut aalaakkikkat, ullormi aalaakkerneqarfimmi ukiui 13-iniit 49-inut nikerarlutik agguaqatigiissillugit 28,3-nik ukioqarput, (tabeli 10).

2022-imi napparsimasut sisamat uninnganeranni marloriarlugit, pingasoriarlugit sisamariarlugillu paffiisigut/singernerisigut aalaakkerneqarput.

Paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiinerit agguaqatigiissillugit ullumik unnuamillu ataatsimik, nal. ak. 23-inik minutsinillu 25-inik sivisussuseqarput. Paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiineq sivikinnerpaaq minutsinik 20-inik sivisussuseqarpoq sivisunerpaarluni ullunik unnuanillu 16-inik nal. ak. aqqaneq marlunnik sivisussuseqarluni (takuuk tabeli 10).

Paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiinerit amerlanersaat navianassutsimik tunngaveqarput, arfineq pingasunili suna tunngaviunersoq ilisimatitsissutaanani.

Tamatumunnga atatillugu uppersaatitalimmik paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiinerni amerlanerni nakkutilliisoqarpoq, arfineq pingasunili nakkutilliineq uppersaatissartaqanngilaq.

Niviarsiaqqap ataatsip 13-inik ukioqarluni- taamaalillunilu tamatuma nalaani ukiukitsuulluni paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkerneqarsimanera, paasissutissatut nalunaarutigineqartut takutippaattaaq. Tamatuma saniatigut sulii inersimasunngunngitsut (18-iliisimangitsut) marluk paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkerneqarsimanerat paasissutissani takuneqarsinnaavoq.

Tabeli 12: 2022-imi ullut unnuallu aalaakkiinerit nukiillu atorlugit pissaanermik atuiffineqartut

	<Ulloq unnuarlu inorlugi	Ullup unnuallu ataatsip marlullu akornanni	Ullut unnuallu marluk tallimallu akornanni	< ullut unnuallu tallimat inorlugit
Paffinnut/singernernut ikkuttakkat	14	5	1	2

Paffinnut/singernernut ikkuttakkat atorlugit aalaakkiinerni 21-ini, 19-it ullunik unnuanillu marlunnik sivilissuseqarnerat (nal. ak. 48-it) sivilissuneralluunniit, tabelimi 12-imi takutinneqarpoq.

Matunik parnaarsineq

Tarnimikkut napparsimasunik nammineersinnaajunnaarsitsisarneq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi, kapitalit arfernanni ima allassimasoqarpoq:

” § 28. Napparsimasoq immikkoortortaqaarfimmu unitsinneqarnerminut atatillugu immikkoortortaqaarfiup pequsersornqamera pillugu ilisimatinneqassaaq, tamatumunnga ilanngullugit immikkoortortaqaarfimmi immikkoortut mikinerusut matui parnaarneqarsinnaassut, tassa immikkoortortaqaarfimmi immikkoortunik mikinerusunik peqarpat.

§ 29. Nakorsaq immikkoortortaqaarfimmi matut parnaarneqamissaat pillugu aalajangersinnaavoq, taamaattorli napparsimasut inaannut matut pinnagit”

Tabeli 13: 2022-imi nukiit atorlugit pissaanermik atuiffigisat

Matunik parnaarsineq	
Katillugit	26
Napparsimasut	20
Angutit	15
Arnat	5
Ukiui agguaqatigiissillugit	33,4
Ukiukinneq/ukioqqortuneq	18/69
Sivikinnerpaaq*	Nal. ak. pingasut minutsillu 30-it
Sivilissunerpaaq*	Ullut unnuallu 29-it, nal. ak. 22-it minutsillu qulit.
Sivilissususaat agguaqatigiissillugit*	Ullut unnuallu qulit, nal. ak. tallimat minutsillu 56-it

Katillugit 26-eriarluni matunik parnaarsisoqartarnera, qulaani tabelimi 13-imi takutinneqarpoq. Matunik parnaarsineri eqqugaasut katillugit 20-iupput, taakkunanga angutit amerlanerullutik (angutit 15-it arnallu tallimat).

Tamatuma saniatigut ulloq siulleq matunik parnaarsinerni eqqugaasut- inuusunneq 18-inik utoqqaanerlu 69-inik ukioqarlutik, ukiui agguaqatigiissillugit 33,4 -iusut takuneqarsinnaavoq (tabeli 13).

2022-imi napparsimasunut tallimanut tunngatillugu, uninnganerup nalaani marloriarni pingasoriarluniluunniit matunik parnaarsisoqartariaqarpoq.

Matunik parnaarsinerit agguaqatigiissillugit ullunik unnuanillu qulinik, nal. ak. tallimanik minutsinillu 56-inik sivilissuseqarput. Matunik parnaarsineq sivikinnerpaaq nal. ak. pingasunik minutsinillu 30-inik sivilissuseqarpoq sivilissunerpaarluni ullunilik unnuanillu 29-inik, nal. ak. 22-inik minutsinillu qulinik sivilissuseqarluni (takuuk tabeli 13).

Matunik parnaarsinerit amerlanersaanni aninnginnissaq qulakkeerniarneqarpoq ataatsimilu ”taama isumaqarani navianartorsioertissinnaaneq” pissutaapput.

Matunik parnaarsinermut tunngavisoq marlunni ilisimatsitsissutaanngilaq.

Ukiukitsunut matunik parnaarsisoqarsimannginnera paasissutissat nalunaarutigineqartut takutippaataaq. Tamatuma saniatigut inuusuttuaqqani (13-nit 19-illu akornanni ukiulinni), napparsimasunut sisamanut agguataakkani, tallimariarluni matunik parnaarsisoqartarsimanera paasissutissani takuneqarsinnaavoq.

Pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitsineq

Tarnimikkut napparsimasunik nammineersinnaajunnaarsitsisarneq allatigullu pinngitsaaliissummik iliuuseqartarneq pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 12. juni 2019-imeersumi, kapitalit sisamaanni arfernannilu ima allassimasoqarpoq:

§ 25. Napparsimasup annertuumik eqqissiviitsutut pissuseqartup pitsanngoriaateqarnissaanut pingaaruteqartumik sunniuteqassappat, taava nakorsaq aalajangiinnaavoq pisariaqartillugu napparsimasup pissaanermik atuilluni eqqissisaammik nakorsaatitortinneqarnissaanik.”

Napparsimasut pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortinneqartut	
Katillugit	46
Amerlassusaat	21
Angutit	15
Arnat	6
Ukiui agguaqatigiissillugit	36,8
ukiukinneq/ukioqqortuneq	17/69

46-riarluni pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitsisoqarsimanera tabelimi 14-imi takutinneqarpoq. 2022-imi napparsimasut aqqanillit marloriarluni arfineq marloriarluniluunniit pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortinneqarsimapput.

Napparsimasut ulloq taanna pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitaasut- ukiukinneq 17-inik ukiulik- ukioqqortunerlu 69-inik ukiulik agguaqatigiissillugit 36,8-inik ukioqarput (tabeli 14).

Ukiukitsunik (15-iliineqanngitsunik) pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortitsisoqarsimannginnera, inuusuttuaqqalli marluk (13-it 19-illu akornanni ukiullit) pinngitsaaliissummik eqqissisaatitortinneqarsimanerat, paasissutissat takutippaataaq.

Najoqqutarisat:

1. 2022-imi naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit – Kalaallit Nunaanni politiit
<https://politi.gl/-/media/mediefiler/gl/dokumenter/aarsstatistik-2022.pdf>
2. 2022-imi oktobarip ulluisa aallaqqaataanni Kalaallit Nunanni innuttaasut amerlassusaat (tabeli 1, nuna tamakkerlugu)
<https://stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=BE&colcode=o&version=202204>

Henrik L. Hansen / Dorthe Kreutzmann

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik, marts 2024